

Brüssel, 16. oktoober 2023
(OR. en)

14084/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0077(COD)

ENER 541
ENV 1112
CLIMA 467
COMPET 983
CONSOM 360
FISC 225
CODEC 1839

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Nõukogu

Komisjoni dok nr: 7440/23 + ADD1

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määrusi (EL) 2019/943 ja (EL) 2019/942 ning direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944, et parandada liidu elektrituru korraldust – Üldine lähenemisviis

---

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 14. märtsil 2023 määruse ettepaneku, et parandada liidu elektrituru korraldust (edaspidi „elektrituru korralduse määrus“), ning määruse ettepaneku, et parandada liidu kaitset turuga manipuleerimise eest energia hulgimüügiturul (edaspidi „energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määrus“).

2. Need ettepanekud on esitatud tulenevalt väga kõrgetest hindadest ja suurest volatiilsusest elektriturgul 2021. ja 2022. aastal ning need põhinevad kolmel sambal: tarbijate kaitsmine, energiakulude stabiilsuse ja prognoositavuse suurendamine ja seeläbi ELi majanduse konkurentsivõime parandamine ning uute energeetikaalaste investeeringute soodustamine.
3. Euroopa Ülemkogu kutsus 23. märtsil 2023 kaasseadusandjaid üles jätkama viivitamata tööd ELi elektrienergia siseturu korralduse muutmise ettepanekuga, et tagada selle vastuvõtmine 2023. aasta lõpuks.

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

1. Transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) arutas 19. juunil elektrituru korralduse määruse ning energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse viiendat muudetud versiooni (REV 5), mis on esitatud dokumentides 10605/23 ja 10606/23, et jõuda mõlema ettepaneku suhtes kokkuleppele üldises lähenemisviisis enne Euroopa Parlamendiga peetavaid läbirääkimisi.
2. Istungil lepidi kokku üldises lähenemisviisis energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse määruse suhtes. Elektrituru korralduse määruse puhul tõid liikmesriigid aga esile mõned küsimused, mille osas oli vaja täiendavaid konsultatsioone ja teksti ümbersõnastamist, eelkõige seoses hinnavahelepingutega ja võimaliku erandiga CO₂ heite piirnormidest reservvõimsuse mehhanismide kohaldamisel. COREPER vaatas uue kompromissettepaneku läbi 30. juunil. Tehti mõningaid edusamme, ent liikmesriigid rõhutasid vajadust täiendava töö järele.
3. Nagu juba märgitud dokumendis ST 10607/23, eraldatakse õiguskindluse ja selguse huvides kavandatava elektrituru määruse (millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001 ja (EL) 2019/944) artiklid 2 ja 3 kõnealuselt määrusest ja need muudetakse eraldiseisvaks direktiiviks. Tegemist on õigusliku ja tehnilise kohandusega, mis ei mõjuta ettepanekute sisulisi sätteid.

4. Eesistujariik Hispaania on jätkanud eelmise eesistujariigi tööd ja pidas 6. juulil energeetika töörühmas esimese arutelu. Eesistujariik on töötanud elektrituru korralduse määruse puhul kahe lahendamata küsimuse kallal, nimelt hinnavahelepingud ja võimalik erand CO₂ heite piirnormidest reservvõimsuse mehhanismide kohaldamisel, ning on kuulunud kõikide liikmesriikide seisukohti selle kohta, kuidas oleks kokkuleppele jõudmiseks kõige parem edasi minna.
5. 26. juulil palus eesistujariik, et liikmesriigid keskenduksid artiklis 19b käsitletavatele kahesuunalistele hinnavahelepingutele, eelkõige sellistele hinnavahelepingutele, millega soodustatakse elektritootmisse uute investeeringute tegemist eesmärgiga pikendada energiatootmisüksuste eluiga ning mille puhul oli selgelt vaja kiiresti leida õige tasakaal tulu jaotamise ja asjaomaste hinnavahelepingute väljatöötamise põhimõtte osas. Eesistujariik palus delegatsioonidel jagada elektrituru korralduse määruse artikli 19b kohta 1. septembriks oma kirjalikke ettepanekuid ning arutas nende seisukohti 5. septembril toimunud energeetika töörühma koosolekul.
6. Tuginedes liikmesriikidelt saadud märkustele ja seisukohtadele, edastas eesistujariik artikli 19b (mis käsitleb hinnavahelepinguid) uue sõnastuse ettepaneku, et saavutada eri seisukohtade vahel tasakaal. Kõnealust teksti arutati energeetika töörühma 14. ja 19. septembri koosolekutel.
7. Transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 17. oktoobri 2023. aasta istungi päevakord sisaldab elektrituru korralduse määrust, et püüda jõuda kokkuleppele üldises lähenemisviisis.
8. Esimese sammuna transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) istungi arutelu ettevalmistamiseks palus eesistujariik alaliste esindajate komiteel anda oma 4. oktoobri koosolekul täiendavaid poliitilisi suuniseid, et lahendada artikliga 19b seotud olulised küsimused, mis on esitatud dokumendis ST 12674/23.

9. Sellest tulenevalt otsustas eesistujariik esitada teksti uue muudetud versiooni (REV6), mis on esitatud dokumendis ST 13771/23 ja mida arutati alaliste esindajate komitee 13. oktoobri koosolekul, pöörates erilist tähelepanu elektrituru korralduse määrusega muudetavasse elektrimääruse (EL) 2019/943 lisatavale artiklile 19b. Pärast alaliste esindajate komitee antud suuniseid valmistas eesistujariik ette teksti uue muudetud versiooni (REV 7).

III. TÖÖ EUROOPA PARLAMENDIS JA TEISTES LIIDU ORGANITES

1. Euroopa Parlamendis vastutab ettepaneku eest tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon (ITRE). Parlament võttis oma raporti elektrituru korralduse määruse kohta vastu 14. septembri täiskogu istungil.
2. Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee võttis elektrituru korralduse määruse kohta oma arvamuse vastu 14. juunil ning Euroopa Regioonide Komitee 6. juulil 2023.

IV. EESISTUJARIIGI KOMPROMISSETTEPANEKU PÕHIELEMENDIDARUTELUKS NÕUKOGUS

1. Peamised muudatused dokumendis REV 7 võrreldes dokumentidega ST 13771/23 (REV 6) ja ST 10606/23 (REV 5) on järgmised.
  - a) Määruse (EL) 2019/943 artikkel 19b hinnavahelepingute kohta:
    - Lõike 1 kohaldamisala puhul keskendutakse jätkuvalt otsestele hinnatoetuskavadele investeeringuteks uutesse energiatootmisüksustesse.
    - Lõige 1a sisaldab sätteid hinnavahelepingute väljatöötamiskriteeriumide kohta seoses järgmisega: 1) toetuskava mõju tootmisüksuse tegutsemisele ja osalemisele elektriturul, 2) tasustamise tase ning 3) toetuskava ja siseturul esineva konkurentsi vastastikune mõju.

- Hinnavahelepingutest saadava tulu jaotamisega seotud aspekte reguleeritakse lõikes 3, mida on lihtsustatud. Osutused ettevõtjatele tulu jaotamisele on tekstist välja jäetud.
- b) Elektrimääruse 2019/943 artiklisse 64 lisatakse uus lõige 2c ja vastav põhjendus 53f võimaluse kohta teha erand elektrimääruse artikli 22 lõike 4 punktist b seoses reservvõimsuse mehhanismidega, mille komisjon on heaks kiitnud enne kavandatava määruse jõustumist. Kõnealuse erandi tegemiseks on vaja komisjoni luba, see peab olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 107 ja 108 ning täidetud peavad olema teatavad tingimused. Eelkõige peab erand piirduma sellise võimsusega, mida on vaja piisavuse probleemi lahendamiseks, ning komisjon hindab eranditaotluse mõju seoses kasvuhoonegaaside heitega. Erandit võib kohaldada kuni 31. detsembrini 2028.
- c) Direktiivi (EL) 2019/944 artiklisse 66a jäetakse alles lõige, mille kohaselt võivad liikmesriigid, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, kohaldada väiksemate piirkuludega tootjate turutulu ülempiiri samadel tingimustel, mis on sätestatud nõukogu määruse (EL) 2022/1854 artiklites 6–8 ja artiklis 10. Sellist tulu ülempiiri võib kohaldada kuni 30. juunini 2024.
- d) Põhjendused:
- Lisati uus põhjendus 29a energiaostulepingute kohta, milles rõhutatakse, et liikmesriigid peaksid pöörama erilist tähelepanu piiriülestele energiaostulepingutele ja kõrvaldama konkreetselt nendega seotud põhjendamatud tõkked, võimaldades piiratud võimsusega liikmesriikides asuvatel tarbijatel pääseda diskrimineerimiseta juurde teistes piirkondades toodetud elektrienergiale.
  - Põhjendusse 40a on lisatud, et reservvõimsuse mehhanismidel võib olla oluline roll ressursside piisavuse tagamisel selliste energiasüsteemide puhul, kus süsteemidevaheliste ühenduste tase on ebapiisav.

- Põhjendusse 53g on lisatud uus tekst selle kohta, et reservvõimsuse mehhanismidest peaks saama osa võtta kõikide ressurssidega, millega on võimalik tagada nõutav tehniline tase, sealhulgas gaasiküttel töötavad elektrijaamad, tingimusel et need vastavad artikli 22 lõikes 4 sätestatud heite piirnormile.
- Lisati põhjendus 53a seoses väiksemate piirkulude korral kohaldatava tulu ülempiiriga, mida reguleeritakse direktiivi (EL) 2019/944 artikliga 66a.

V. KOKKUVÕTE

1. Eespool toodut silmas pidades palutakse nõukogul leppida transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 17. oktoobri istungil kokku üldises lähenemisviisis, mis põhineb dokumendis ST 14085/23 esitatud tekstil.
2. Kõnealune üldine lähenemisviis on nõukogu volitus seadusandliku tavamenetluse raames toimuvateks läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga.

_____